

ACC. N.R. M 6323:1-21.Landskap: SkåneUpptecknat av: Margot GyllsjöHärad: LuggudeAdress: Studentstugvägen LundSocken: BrunnbyBerättat av: Magnus BengtssonUppteckningsår: 1939Född år 1855 i hölleLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVInnehåll:

	<u>Innehåll:</u>	<u>Sid.</u>
	<u>Middelaren.</u>	
(<u>Ulm. H. 8</u>)	<u>Midssommarsfirande; äiseldav</u>	<u>1</u>
	<u>Lergille</u>	<u>3</u>
(<u>Ulm. H. 9-10</u>)	<u>Kattagille; fästlagns måndag</u>	<u>6</u>
	<u>Stenen som vänder sig</u>	<u>12</u>
	<u>Påskfirande; (L. U. F. 24)</u>	<u>13</u>
	<u>Fiske (Ulm. H. 148)</u>	<u>14</u>

ACC. N:R. M 6323:1.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karlgist Gyllberg
 Härad: Lugnåls Adress: Hälsjö
 Socken: Brunnby Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

XIX

Neg. I:10:10.

Magnus o. Johannes stuga från
 gäddsidan. Den ligger så långt ute på
 kanten av en bergsknalle, att hela stug-
 längan inte kan ses med på kortet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 146323:2.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karlst Gyllen-
Härad: Luggude Adress: Kille
Socken: Brumby Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—
1.Buddelaren

Magnus Bengtssons far var
sjöman och fiskare och bodde i
en stuga i Kille. Senare byggde
han en ny och flyttade in där
med sin talrika familj; han hade
11 barn. I denna stuga bo nu
Magnus och hans 80-åriga syster,
Hilla-Johanna kallad, som hus-
hållar för honom. Magnus har
 varit på sjön i sin ungdom
redan sysselsatt sig med fiske
i Kille. Han var för mycket

ACC. N:R. M 6323:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karst Gyllberg
 Härad: Luggude Adress: Ställe
 Socken: Brumby Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

Först i att berätta skeppartistorier
 och sagor för både barn och gamla.
 Men numera vill han inte tala
 om sagorna, antingen han nu har
 glömt dem eller skäms för dem,
 eftersom han väl visste att lägga
 till en hel del av egen fabrik.

Han och Johanna gå minner
 sällan utom dörren, de är båda
 lite "skrabbiga" och ha svårt för
 att gå. Magnus har hosta och har
 blivit lite för tjock för att kunna
 röra sig ledigt. Han och Johanna våg-
 rade båda att låta fotografera sig.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M6323:4.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margot Gyllis

Härad:

Luggude

Adress:

Höll

Socken:

Brunnby

Berättat av:

Kajmo Bengtson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1855 i

Höll

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.

Skidsommar

Byns ungdomar samlades mid-
sommarafton för att resa maj-
stäng. Man hade en hög
mäst till stäng. Flickorna sam-
lade blommor och grönit och
kunde kransar. Man satte
alltid en flagga i toppen på
majstängerna.

Efter majstängen var rest,
kom spelemannen, Lille-Jep-
son kallad. Han var kuggru-
ling och spelade alltid friol vid
alla dansställningar i byn.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M6323:5

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Kärgat Gylligö

Härad:

Luggude

Adress:

Hölle

Socken:

Brunnby

Berättat av:

Magnus Bengtsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1833 i

Hölle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

och trakten däromkring. Man dansade hela midsomrarnatten ända till morgonen. Danserna var polska, kadrig, tyroterpolska, en dans kallad "Kasparkeer" m. fl.

Nere vid sjön tändes midsommarbål. Man tände eld på tjärkumrar som man samlat på klipporna vid sjön. Däremot förekommer då rökens påskeldar eller valborgsmässoeldar. Numera har redan att tända valborgsmässoeldar införts i byn.

ACC. N:R.

M 6323:6.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margot Gyllberg

Härad:

Luggude

Adress:

Hölle

Socken:

Brumby

Berättat av:

Magnus Bengtson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1838

i

Hölle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

min midssommarsbåten är
bottglömda. Man hade sin
speciella plats för båten ute
på två stora stenar, som
kallas Blackarna. Dessa utgör
ra spetsen av den s.k.
Ören som sträcker sig många
meter ut i sjön.

derpille

Man byggde då alla hus
med terrassar. När "timran"
var färdig (d. v. s. grunden
och takbjälkarna) sattes

ACC. N:R.

M 6323-7.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margot Gyllberg

Härad:

Luggude

Adress:

Hölle

Socken:

Brumby

Berättat av:

Magnus Bengtsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1855 i

Hölle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4.

spjåtor från taket till golvet,
och mellan dessa klapprades
bean in. Till detta arbete
samlades närmast och bekanta
både män och kvinnor, för
att hjälpa till. Man måste
klappa bean riktigt fast
och sedan "släta" det med
en sorts redskap av träplattor.
När arbetet var färdigt, blev
det "bergille" i det nya huset.
Alla var med i dansen,
som prägick hela natten och
alltid följde direkt efter vägg-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M6323:8.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyller
Härad: Luggude Adress: Hälle
Socken: Brunnby Berättat av: Magnus Bengtsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1833 i Hälle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5.

byggandet. Magnus första barndoms-
minne härleder sig från ett
sådant begille. Han var då
ungefär 7 år gammal och
kröp in i en avbalkning i
ruggen, där kakelugnen sedan
skulle stå. Där satt han
sedan gjord hela natten
och tittade på fecken, han var
för blyg att komma fram och
ingen kom i väg honom.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 6323:9.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margat Gyllen-
Härad: Luggude Adress: Källe
Socken: Brumby Berättat av: Lingens Bengtson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1855 i Källe

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.

Kattagille

Fastlagsmåndagen skulle man
slå katten mr Turman. Turman
hängdes upp på ett rep mellan
två höga stolpar. Turman
stoppade man i äldsta tider
en katt, senare - när detta blev
förbjudet - en flaska. Böke-
kolet hette platoon, där man
brukade hålla till, det var en
"gröning" ungefär mitt i byn.
De unga männen i byn klädde
ut sig i allsortiga vackra ko-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6323:10.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

hugo Gyller

Härad:

Luggude

Adress:

Hälle

Socken:

Blomby

Berättat av:

hugo Bengtson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1855

i

Hälle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7.

skymmer, hade maskar för an-
rikhet eller målade sig ogen-
kännliga. Sedan reds de i
ett långt lag till Birkelaget, där
en stor skara åskådare hade
samlats. En efter en red
in under turman och slog
ett slag på den med en trä-
påk som alla var beräp-
nade med. Sedan red laget
en bestämd turda genom
byn och tillbaka till tur-
nan igen och samma ceremoni
upprepades. Den som slog

Skriv endast på denna sida!

M 6323:11.

ACC. N:R.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margot Gylle

Härad:

Luggude

Adress:

Hölle

Socken:

Brunnby

Berättat av:

Lagnus Bengtsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1858

i

Hölle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8.

när de rista bräderna i turman
 blev "kattakong". Han tog gen-
 ast till flykten, men blev
 snart infångad av kamra-
 terna och lyffes upp på deras
 axlar. Så fick han "kattariet"
 av en flicka bland älskarna
 och föides i triumf till gilles-
 gårderna. Kattariet skulle ha
 tre grenar och var prytt med
 papperslappar i alla färger.
 Till kattagillet fick man
 som ville komma. Trakteringen
 bestod huvudsakligen av

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 6323:12Landskap: SkåneUpptecknat av: Margot GylleboHärad: LuggudeAdress: HölleSocken: BrumbyBerättat av: Lagnus BengtssonUppteckningsår: 1939Född år 1838 i HölleLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV9

jumsk, som dracks i kaffskop-
par. Man dansade hela
nätter och spelmannen
var här som vid alla fester
Lille-Jesperen med sin fiol.

Demna red lever ännu
hvar i Hölle. Numera slår
man katten ur tummen på
fastlags söndag och deltagarna
äro i allmänhet högst 16 år
eller så. Man delar upp
sig i olika lag allt efter
åldern, t. o. m. småskolan.
7-8-åringar ha sitt lag.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6323:13.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margat Gyller

Härad:

Luggude

Adress:

Mölle

Socken:

Bromby

Berättat av:

Lagman Bengtsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1858 i Mölle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10.

Varje lag har sin kanna, i
storlek och stycka anpassad
efter lagets ålder och förmåga.

Sedan kommer man överens
om tiden, så att varje lag
får sin tid, man står inte
på samma gång utan i
tur och ordning. På kanna
samla ihop till trakteringen
vid kaffagillet och bjöd
var sin flicka. Trakteringen
består nu av kaffe och kakor,
saft, godsaker m. m. och man
dansar mest ringleskar - festen

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 6323:14.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Karst Gylling

Härad: Luggude

Adress: Hälle

Socken: Bunnby

Berättat av: Lagman Öbergsson

Uppteckningsår: 1939

Född år 1875 i Hälle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11.

finns alltså kvar men arrangemangen ha ändrats i förhållande till deltagarnas ålder.

I övrigt fasthåller man noggrant vid de gamla sederna med kattaris o. s. v.

Så sent som för c:a 10 år sedan förekom ännu att deltagarna led, deltagarna var då i 20-årsåldern.

"Kattaris" var den enda form, i vilken fastlagsris användes.

Man lag inte in ris för att räkna i ratten och räkning av barnen med

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 6323:15.
Landskap: Skåne Upptecknat av: Bergst Gyllberg
Härad: Luggude Adress: Hälsö
Socken: Borumby Berättat av: Hugens Bengtsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1885 i Hälsö

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12.

Fastlagsris eller påskris förekom inte
heller.

Stenen som vänder sig.

Långt upp i skogen på norrvidan
av berget finns en sten, som kallas
härkesstenen. Den har den egenska-
pen, att den vänder på sig, när den
luktar nybakat bröd och dansar när
den hör spel.

En stor kal bergstopp mot syd-
vidan heter Barakullen och den
står varje julnatt på guldskottar.

Annars blev naken hugens eller
hans 80-åriga syster Johanna, att det

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6323:16.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margat Gyllberg

Härad:

Luggude

Adress:

Hälle

Socken:

Björnby

Berättat av:

Hagrun Berghsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1888 i Hälle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

finns "tröss eller ryggen". Ingen av dem har någon sin "seif skid", fastän de bägge har varit på Kulla "med i sin ti."

Påsk

Påskdagen på eftermiddagen brukade ungdomar och barn i byn samlas på Skansarna (några gamla gräsbevuxna befästningsvallar). De hade med sig smörgåsar, färgade påskägg och rullade dem ner för Skansarna, tills de stötte mot varandra och knäcktes. Sen åt man upp de ägg som gått sönder.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M6323:17

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Kaspar Gyller

Härad:

Luggude

Adress:

Kulle

Socken:

Brumby

Berättat av:

Kajmus Bengtsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1855

i

Kulle

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

der efter hand. Man färgade äggen
med ett slags ämne som kallades
"moss". Detta skrapade man
av från stenbällarna vid stranden,
kokte det och färgade äggen i
spadet. De blevo då gula.

Någon allmän sed att äta
ägg på påskafton tycks däremot
inte ha funnits.

Fiske

Strax efter jul samlades
fiskarna till s. k. "sällskapsgille"
("sällskåpsgille"). Då kom man
överens om vilka som skulle

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M6323:18.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Margit Gyllberg

Härad:

Luggude

Adress:

Vilse

Socken:

Bromby

Berättat av:

Lagman Bengtsson

Uppteckningsår:

1939

Född år

1888

i

Vilse

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15.

höra till samma "sällskap" vid
den kommande fisketur i
Nordsjön. Besättningsmännen för-
kundo sig då att denna vid sina
respektive skutor t. o. m. Michaeli-
dagen. Efter den dagen fingo de
li lugra var de ville.

I början eller mitten av augus-
ti begar sig villafiskarna ut.

För att få fiskeryska sköt man
ett skott med Göt krut inuti

båden. Därefter trallade man kad-
ret med brännvin.

Efter avslutad fisketid återvände

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 6323:19.Landskap: SkåneUpptecknat av: Margot GyllbergHärad: LuggudeAdress: KilleSocken: BrunnbyBerättat av: Magnus BengtssonUppteckningsår: 1939Född år 1858 i KilleLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16.

de fiskarna med villen, som
kvinnorna sedan fingo ta hand
om. "Fiskekvinnorna" skulle sedan
vada ut i nätket och trötta näring
arna.

Till barnen kommo skjutbar
långt inifrån landet för att köpa upp
villen, och där slog sig också
"bylskvinnorna" ner med sina
korgar. De hade stora förråd av
äpplen, päron, karameller, pann-
kakor m. m., och barnen liggde
sig till en vill hos fiskarna
och sprang sedan och bytte bort

ACC. N:R. M6323:20.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karlgat Gyllerö
Härad: Luggude Adress: Kille
Socken: Brumby Berättat av: Hagrus Bengtsson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1838 i Kille

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV17.

den mot ett äpple eller ^{en} karamell
hos gumman. Fiskeprigarna
var också med i bland, de
gimle villen under fötklädet.

Gumman samlade så små-
ningom hela högar med vill, som
de redan sålde i sin tur.

På vintern upptogs en god del
av kvinnornas tid med att
binda nya näringar och "bödda"
de gamla, som bara sånder.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M6323:21.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Margot Gyllberg
Härad: Luggude Adress: Källe
Socken: Brunnby Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

KK

Neg. I:10:11.

*Gammal fiskarstuga vid
havet.*

Skriv endast på denna sida!